

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อความรู้ที่น่าเชื่อถือได้ โดยอาศัยการสังเกตและการนิรนัยเป็นหลัก (จิระ อาชวเมธี อ่างใน สมหวัง นิธิยานูวัฒน์ 2525: 5) นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเพิ่มพูนความรู้ ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า และช่วยให้มนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อนันต์ ศรีโสภา 2521: 27) ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันส่วนใหญ่อีกก็เป็นผลมาจากการวิจัย เช่น การค้นพบยารักษาโรค การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ หรือการได้มาซึ่งพืชพันธุ์ใหม่ๆ เป็นต้น นอกจากกระบวนการวิจัยจะถูกนำมาใช้ทางด้านวิทยาศาสตร์แล้วก็นำมาใช้ทางด้านอื่นอีก เช่น ด้านการศึกษา ด้านสังคมศาสตร์ และ ด้านพฤติกรรมศาสตร์ เป็นต้น

ในด้านการศึกษานั้นได้นำเอากระบวนการวิจัยเข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังเป้าหมายของการวิจัยทางการศึกษาที่ต้องการการค้นพบกฎ หรือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ใช้ในการอธิบาย การทำนายและควบคุมปรากฏการณ์ต่างๆภายใต้สภาพทางการศึกษา (สมหวัง นิธิยานูวัฒน์ 2525: 27 อ้างจาก Travers R.M.W. 1964: 5) นอกจากนี้งานวิจัยทางการศึกษาก็นับว่ามีบทบาทสำคัญและเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนและโครงการพัฒนาการศึกษา ตลอดจนการแก้ปัญหาการศึกษาของประเทศ เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงสังคม ดังเช่น โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม ซึ่งเป็นโครงการปรับปรุงการศึกษาที่จัดขึ้นครั้งแรกที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2494 โดยความร่วมมือของ UNESCO และประเทศไทย ซึ่งต่อมาภายหลังได้ก่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ทำให้มีการวางแผนการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างชัดเจน และทำให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรมาเป็นหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศดังปรากฏในนโยบายทางการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ว่า " จะสนับสนุน ส่งเสริม และเผยแพร่การวิจัย จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่าง

ผู้วิจัยและผู้นำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ " (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525: 22) จากการที่รัฐเห็นความสำคัญของการวิจัยดังกล่าว ในปัจจุบันจึงพบว่ามีงานวิจัยทางการศึกษาหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นจำนวนมากที่หน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ได้ผลิตออกมา ดังข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปริมาณงานวิจัยทางการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในช่วงพ.ศ. 2522-2528 (พนม พงษ์ไพบูลย์ 2529: 2) พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วทุก 2 ปี มีผลงานวิจัยประมาณ 400 เรื่องหรือราวๆ 200 เรื่องต่อปี โดยงานวิจัยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 63) เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้เพราะในแต่ละปีมีการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นจำนวนมาก และบัณฑิตเหล่านี้ต้องทำการวิจัยหรือที่เรียกว่า วิทยานิพนธ์อันเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรด้วย นอกจากนี้ในอนาคตยังมีแนวโน้มว่าการวิจัยทางการศึกษาจะเพิ่มบทบาท เพื่อการวางแผน จัดดำเนินการและประยุกต์ผลที่ได้จากงานวิจัยมาใช้แก้ปัญหาทางการศึกษาด้วย (ณัฐภา สรรพศรี 2524: 61-62)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาเก่าแก่ได้เล็งเห็นความสำคัญของการวิจัยถึงกับมีนโยบายที่มุ่งปรับตัวให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัย โดยจะ เปลี่ยนจากการเน้นการเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้แต่อย่างเดียวนมาเป็นแหล่งผลิตความรู้ ผลิตนักคิดในทุกสาขาวิชา (จรัส สุวรรณเวลา 2528: 44) นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้การวิจัยมีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิต โดยกำหนดนโยบายให้การวิจัยมีความสำคัญเท่ากับการเรียนการสอน ให้มีการวิจัยควบคู่ส่งเสริมและสอดคล้องกับการเรียนการสอน เพื่อสร้างบัณฑิตที่เป็นนักวิชาการอย่างแท้จริง (เกษม สุวรรณกุล 2527) การผลิตบัณฑิตซึ่ง เดิมมุ่ง ในระดับปริญญาตรีในคณะต่างๆ ที่เพิ่มสาขาวิชามากขึ้นเรื่อยๆ ก็เริ่มมีการปรับไปผลิตบัณฑิตในระดับสูงกว่าปริญญาตรีในคณะต่างๆ จึงทำให้เกิดบัณฑิตวิทยาลัยขึ้น และในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยได้เน้น เพิ่มด้านบัณฑิตศึกษาขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งในการพัฒนาบัณฑิตศึกษานั้นจำเป็นต้องพัฒนาการวิจัยควบคู่ไปด้วย การวิจัยจึงได้รับการเน้นมากขึ้นเรื่อยๆ ในแผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังเห็นได้จากนโยบายด้านการวิจัย ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525: 6) ที่ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตระหนักว่าการวิจัยจะต้องควบคู่ไปกับการผลิตบัณฑิต จึงกำหนดให้การวิจัยมีความสำคัญทัดเทียมกับการผลิตบัณฑิต นอกจากนี้ยังระบุไว้อย่างชัดเจนว่า สำหรับการวิจัยในระดับปริญญาโท ให้เน้นความสามารถในวิธีการวิจัย ส่วนการวิจัยในระดับปริญญาเอกนั้น นอกจากจะแสดงความสามารถในวิธีการวิจัยแล้ว ยังต้องมีการบุกเบิกหาความรู้ใหม่ในสาขาวิชานั้นด้วย ซึ่งความสำคัญทางด้านการวิจัยนั้นปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้นในแผน 6 โดยกำหนดให้การวิจัยมีความสำคัญเท่าเทียมกับการผลิตบัณฑิตและมุ่งให้ผสมผสานส่งเสริมซึ่งกันและกัน (จรัส สุวรรณเวลา 2530: 19)

สำหรับคณะครุศาสตร์ซึ่งเป็นคณะหนึ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เน้นงานในศาสตร์ทางด้านการศึกษาโดยเฉพาะ ก็ยึดนโยบายส่งเสริมการวิจัยเช่นกัน โดยพิจารณาได้จากนโยบายของคณบดีคนปัจจุบัน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ อัทธชัย ที่จะเน้นคุณภาพของการจัดการศึกษาและการวิจัย ทั้งในระดับบัณฑิตศึกษา ปริญญาตรี และโรงเรียนสาธิต หรือจากเป้าหมายของฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์ ที่จะพัฒนาการวิจัยทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการครุศาสตร์มากยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนอาจารย์และนิสิตในการทำวิจัยที่มีคุณภาพสูง (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528: 1-8) ทั้งยังพิจารณาได้จากโครงสร้างทางหลักสูตร คือ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตเกือบทุกหลักสูตร ได้กำหนดจำนวนหน่วยกิตแกนกลางร่วมกัน คือ ด้านทฤษฎี ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับด้านวิธีวิจัยไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต (ยกเว้นภาควิชาสัตวศาสตร์ที่ศึกษาวิชาด้านวิธีวิจัยเพียง 4 หน่วยกิตเท่านั้น) และด้านปฏิบัติ ได้แก่ การทำวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต (ยกเว้นภาควิชาบริหารการศึกษาที่มีแผน ข. คือ มีการสอบรวบยอดให้เลือกแทนการทำวิทยานิพนธ์) รวมเป็น 17 หน่วยกิต หรือคิดเป็นร้อยละ 35.42 ของจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งเห็นได้ว่าหลักสูตรเน้นด้านการวิจัยเป็นสำคัญ ส่วนในด้านโครงสร้างของภาควิชาต่าง ๆ นั้น คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังเป็นสถาบันครุศึกษาเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีภาควิชาวิจัยการศึกษา และเปิดสอนหลักสูตรวิจัยการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต อีกทั้งยังเป็นสถาบันที่ผลิตมหาบัณฑิตทางครุศาสตร์มานานเป็นเวลาประมาณ 24 ปีแล้ว ในแต่ละปีคณะครุศาสตร์มีมหาบัณฑิตที่จบการศึกษาเป็นจำนวนมากที่สุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมีงานวิจัยที่เป็นผลงานของนิสิตเป็นจำนวนมากที่สุดด้วย ในด้านงบประมาณของการวิจัย คณาจารย์คณะครุศาสตร์ได้ทำการวิจัยไปแล้วตั้งแต่ พ.ศ. 2502-2526 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 421 เรื่อง เฉพาะในปี 2526 มีงานวิจัยจำนวน 9 เรื่อง ใช้ทุนในการวิจัยทั้งสิ้น 670,480 บาท (ฝ่ายวิจัย กองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528: 72) ทางด้านนิสิตบัณฑิตศึกษานอกจากมีโครงการทางฝ่ายวิจัยช่วยสนับสนุนและส่งเสริมทางด้านการศึกษา มีศูนย์บริการงานวิจัยทางครุศาสตร์แล้ว ในแต่ละปีการศึกษาก็มีทุนอุดหนุนการศึกษา และทุนอุดหนุนโครงการวิจัยหรือค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ด้วย ดังเช่น ในปีการศึกษา 2528 จากข้อมูลรายงานประจำปี 2528 และ 2529 ของบัณฑิตวิทยาลัย พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับจัดสรรเงินทุนอุดหนุนโครงการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ประมาณ 608,300 บาท จึงเห็นได้ว่าคณะครุศาสตร์มีการสนับสนุนและส่งเสริมทั้งในด้านนโยบาย หลักสูตร และงบประมาณเพื่อการวิจัยทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยมีใช้ส่งเสริมแต่ด้านปริมาณงานวิจัยเท่านั้น แต่สิ่งที่สำคัญ ต้องการให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพด้วย โดยเฉพาะวิทยานิพนธ์ที่มีเป็นจำนวนมาก เพราะคุณภาพของวิทยานิพนธ์นั้นมีผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และคุณภาพของความรู้ด้านครุศึกษา ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผลิตให้แก่สังคมด้วย

จากการที่ในปัจจุบันมีงานวิจัยทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก ทว่าผลการวิจัยเหล่านั้นไม่ได้ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษาก็นับว่าเป็นการสูญเปล่าอย่างมากเพราะการทำงานวิจัยแต่ละเรื่องนั้นต้องสิ้นเปลืองทั้งความคิด เวลา และค่าใช้จ่ายมาก จากรายงานผลการประชุมสัมมนาของฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับปัญหาในการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนไปใช้ ได้ข้อสรุปว่า การที่ผลงานวิจัยถูกนำไปใช้น้อยนั้นส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเผยแพร่ผลงานวิจัยยังไม่ดีพอซึ่งก่อให้เกิดปัญหากับผู้ผลิตงานวิจัยที่มักไม่ทราบจะทำวิจัยเรื่องใด เพราะขาดความรู้รอบและขาดสิ่งสื่อสาร หรือรวบรวมว่าผลงานวิจัยใดเป็นที่ต้องการในปัจจุบัน หรือใครทำวิจัยเรื่องที่ตนคิดจะทำอยู่ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525: 27) ลักษณะการทำวิจัยก็ยังกระจัดกระจายเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ดังนั้นในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆที่ผลิตงานวิจัยทางการศึกษาจึงได้พยายามรวบรวม และเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ดังเช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดให้มีการประชุมวิชาการแบบซิมโปเซียม และนำบทคัดย่อของงานวิจัยทางการศึกษาหรือที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ได้คัดสรรแล้วนิพนธ์เป็นเล่มหนังสือ โดยจัดแยกประเภทบทคัดย่องานวิจัยเหล่านั้นตามระดับการศึกษาคือ การศึกษาก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียน อาชีวศึกษา การฝึกหัดครู อุดมศึกษา และอื่นๆ โดยครั้งแรกจัดทำขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2522 ครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2524 และครั้งที่ 3 เมื่อพ.ศ. 2526 ซึ่งในครั้งที่ 3 นี้ได้มีการสรุปผลการวิจัยโดยประมวลเป็นข้อความรู้ในแง่มุมของกระบวนการจัดการศึกษาด้วยวิธีเรียบเรียง หล่อหลอม เชื่อมโยงความรู้ความคิดจากการวิจัยให้มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ พัทยา สายหูและคณะยังได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สถานภาพวิจัยทางการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งทำการศึกษาสถานการณ์วิจัยทางการศึกษาของประเทศไทยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และได้ทำการสำรวจปริมาณงานวิจัยในช่วงระยะเวลาประมาณปี 2524 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานะและความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่ออธิบายและชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างและบรรยากาศของการวิจัย เพื่อพิจารณานำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ทางการศึกษาของประเทศต่างๆ (พัทยา สายหูและคณะ 2525: 24) นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ในรูปของบรรณานุกรมรายชื่องานวิจัยต่างๆ การวิเคราะห์ หรือสำรวจวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรี หรือดังที่ จาริรัตน์ ประกแก้ว (2528) ได้พยายามรวบรวมและจัดประเภทงานวิจัยด้านการครุศึกษาอย่างเป็นระบบตามแนวโมเดล CIPP เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทราบถึงสภาพหรือบรรยากาศของการวิจัยทางการศึกษาว่าเป็นอย่างไร และเพื่อความสะดวกของผู้ต้องการใช้ผลงานวิจัย อันเป็นการสนับสนุนให้ผลการวิจัยถูกนำไปใช้มากขึ้น

สำหรับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันเป็นสถาบันทางด้านการศึกษาที่ผลิตงานวิจัยออกมาเป็นจำนวนมากพอควรในปีหนึ่งๆ ถ้าได้มีการรวบรวม จัดประเภท และประมวลผลงานวิจัยเหล่านั้นให้เป็นระบบก็จะเป็นการสะดวกต่อการค้นคว้าและเป็นข้อมูลที่สำคัญในการอธิบายทิศทางของการวิจัยของคณะครุศาสตร์ว่าเป็นไปในทางใด และมีข้อความรู้ส่วนใดที่ยังขาดหรือมีการวิจัยน้อย ซึ่งข้อมูลลักษณะนี้ชี้ให้เห็นได้ว่าเท่าที่ผ่านมาคณะครุศาสตร์ได้ให้ความสนใจข้อความรู้ทางการศึกษาในลักษณะใด ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนเรื่องของนโยบายและการลงทุนเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา เพื่อให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

ในการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของข้อความรู้ ได้มีผู้สนใจศึกษาและจัดประเภทลักษณะของข้อความรู้และประเภทของงานวิจัยทางการศึกษาไว้มากพอสมควร ดังปรากฏใน Encyclopedia of Educational Research, Educational Resources Information Center (ERIC), Current Index to Journals in Education (CIJE), Education Index และ Dissertation Abstracts International สำหรับในประเทศไทยก็ได้มีความสนใจในการจัดประเภทของงานวิจัยทางการศึกษาเอาไว้โดยหน่วยงานต่างๆ ดังเช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จัดไว้ในรูปบทความย่อและระบบข้อมูล) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (จัดไว้ในรูปของสหบรรณานุกรม)

จากความสำเร็จของงานวิจัยทางการศึกษา และปริมาณของงานวิจัยทางการศึกษาในลักษณะของวิทยานิพนธ์ที่ได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ตลอดจนความสนใจของนักวิจัยและของหน่วยงาน ในการรวบรวมและประมวลลักษณะข้อความรู้ในงานวิจัยทางการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาลักษณะของข้อความรู้ที่ได้จากงานวิจัยทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ โดยเฉพาะที่เป็นวิทยานิพนธ์ของครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงปีการศึกษา 2525-2528 ว่ามีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับด้านใดทางการศึกษา และมีเป็นปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยจะศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ ลักษณะของข้อความรู้ บริบทของข้อความรู้ และวิธีการศึกษาข้อความรู้ ซึ่งผลจากการศึกษานี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานทางด้านการวิจัยที่สำคัญอันหนึ่งสำหรับคณะครุศาสตร์ในการอธิบายลักษณะของผลงานทางวิชาการที่มหาบัณฑิตคณะครุศาสตร์ผลิตออกมา อันเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้บ่งชี้ได้ว่าคณะครุศาสตร์ให้ความสนใจกับข้อความรู้ทางการศึกษาในลักษณะใด นอกจากนี้ข้อความรู้ที่ได้จากการวิจัยยังเป็นประโยชน์ต่อนิสิตรุ่นต่อไปในการที่จะเลือกทำการวิจัยในทิศทางที่จะทำให้ได้ข้อความรู้ในส่วนที่ยังขาดงานวิจัย หรือที่มิผู้ศึกษาน้อยหรือยังไม่มีผู้ใดสนใจศึกษาเลย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะข้อความที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2525-2528

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อความที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2525-2528 ในงานวิจัยนี้ได้พิจารณาวิเคราะห์ข้อความใน 3 ด้านเท่านั้น คือ

1. ด้านลักษณะของข้อความ
2. ด้านบริบทของข้อความ
3. ด้านวิธีการศึกษาข้อความ

การวิเคราะห์นี้มิได้รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย

2. ลักษณะของข้อความที่วิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ ประเภทของข้อความ และสาระทางการศึกษาของข้อความ

3. บริบทของข้อความที่วิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 5 มิติ คือ ระดับการศึกษาของข้อความ วิชาที่เกี่ยวข้องกับข้อความ แหล่งของข้อมูล หน่วยงานของประชากรที่ศึกษา และ ประเภทของข้อมูล

4. วิธีการศึกษาข้อความที่วิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 4 มิติ คือ ประเภทของการวิจัย ประเภทของระเบียบวิธีวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล และกาลของข้อความ

5. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ วิทยานิพนธ์ของครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2525-2528 จำนวน 1,206 เล่ม

6. ภาควิชาที่ศึกษามี 10 ภาควิชา แต่ละภาควิชามีสาขาวิชาที่ศึกษาดังต่อไปนี้

1. ภาควิชาสารัตถศึกษา

สาขาวิชานี้ฐานการศึกษา

2. ภาควิชาวิจัยการศึกษา

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

สาขาวิชาสถิติการศึกษา

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา

สาขาวิชาการศึกษาในระบบโรงเรียน (สาขาวิชาการศึกษาในระบบ
โรงเรียนนี้ ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียนในปีการศึกษา 2529)

3. ภาควิชาประถมศึกษา

สาขาวิชาประถมศึกษา

4. ภาควิชามัธยมศึกษา

สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์

สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์

สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย

สาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ

สาขาวิชาการศึกษาสังคมศึกษา

5. ภาควิชาบริหารการศึกษา

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

สาขาวิชานิติศาสตร์และการพัฒนาหลักสูตร

6. ภาควิชาจิตวิทยา

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

7. ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา

8. ภาควิชาพลศึกษา

สาขาวิชาพลศึกษา

สาขาวิชาสุขศึกษา

9. ภาควิชาอุดมศึกษา

สาขาวิชาอุดมศึกษา

10. ภาควิชาพยาบาลศึกษา

สาขาวิชาการศึกษาพยาบาล

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อวิทยานิพนธ์และผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาตรีซึ่งได้
จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตรงกับความเป็นจริงและเชื่อถือได้

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต	หมายถึง งานวิจัยของนิสิตอันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อให้ครบตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาบัณฑิต	หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผน ก. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2525-2528
ข้อความรู้	หมายถึง ประโยคข้อความเกี่ยวกับตัวแปรที่ได้ผ่านการตรวจสอบแล้วมีข้อมูลสนับสนุน และเป็นไปตามหลักเหตุผล (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2525: 5)
ลักษณะของข้อความรู้	เป็นการอธิบายข้อความรู้ตามที่ปรากฏในงานวิจัย โดยพิจารณาใน 2 มิติ คือ (1) ประเภทของข้อความรู้ (2) สาระทางการศึกษาของข้อความรู้
บริบทของข้อความรู้	เป็นการอธิบายสิ่งที่เกี่ยวกับข้อความรู้ ในลักษณะที่ขยายข้อความรู้ ทำให้ทราบสภาพของข้อความรู้มากขึ้น โดยพิจารณาใน 5 มิติ คือ (1) ระดับการศึกษาของข้อความรู้ (2) วิชาที่เกี่ยวข้องกับข้อความรู้ (3) แหล่งของข้อมูล (4) หน่วยงานของประชากรที่ศึกษา (5) ประเภทของข้อมูล
วิธีการศึกษาข้อความรู้	หมายถึงวิธีการที่ผู้วิจัยใช้ในการให้ได้มาซึ่งข้อความรู้นั้นๆ โดยพิจารณาใน 4 มิติ คือ (1) ประเภทของการวิจัย (2) ประเภทของระเบียบวิธีวิจัย (3) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (4) กาลของข้อความรู้
ประเภทของข้อความรู้	หมายถึง ระดับความลึกซึ้งของข้อความรู้ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ <ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อความรู้ที่อธิบายถึงลักษณะ หรือสภาพของตัวแปร 2. ข้อความรู้ที่อธิบายถึงความสัมพันธ์แบบเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปร 3. ข้อความรู้ที่อธิบายถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปร (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)
สาระทางการศึกษาของข้อความรู้	หมายถึง ส่วนสำคัญทางการศึกษาที่งานวิจัยนั้นมุ่งศึกษา ซึ่งสาระทางการศึกษาของข้อความรู้ตามที่ปรากฏใน

วิทยานิพนธ์นั้น แบ่งออกได้เป็น 5 ด้านใหญ่ๆ คือ

1. พื้นฐานทางการศึกษา ประกอบด้วย
 - 1.1 จิตวิทยาพัฒนาการ
 - 1.2 จิตวิทยาการเรียนรู้
 - 1.3 พฤติกรรมมนุษย์
 - 1.4 พื้นฐานด้านสังคม
(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)
2. ส่วนประกอบทางการศึกษาและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.1 หลักสูตร
 - 2.2 ผู้เรียน (ลักษณะของผู้เรียน)
 - 2.3 การจัดการศึกษา
 - 2.3.1 กระบวนการบริหาร
 - 2.3.2 กระบวนการเรียนการสอน
 - 2.4 เนื้อหา
 - 2.5 ผลผลิตทางการศึกษา
 - 2.5.1 ผลสัมฤทธิ์
 - 2.5.2 ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา
 - 2.5.3 การติดตามผล สถานการณ์รู้หนังสือ และพฤติกรรมการเรียนสำเร็จ
 - 2.6 บริบททางการศึกษา
 - 2.6.1 ครู
 - 2.6.2 ผู้บริหาร
 - 2.6.3 บุคลากรอื่นๆ
 - 2.6.4 ผู้ปกครอง
 - 2.6.5 โรงเรียน/หน่วยงานอื่น
 - 2.6.6 ชุมชน
 - 2.6.7 อื่นๆ
3. การวิจัยทางการศึกษา
4. การศึกษาโครงการ

5. อื่นๆที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

ระดับการศึกษาของข้อความรู้ หมายถึง ระดับทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสาระที่งานวิจัยนั้นศึกษาไม่ใช่ระดับการศึกษาของประชากร แบ่งเป็นในระบบ

1. ก่อนประถมศึกษา
2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษา
 - 3.1 มัธยมศึกษาตอนต้น
 - 3.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย
4. อุดมศึกษา
 - 4.1 อนุปริญญา/ปริญญาตรี
 - 4.2 สูงกว่าปริญญาตรี
- นอกระบบ 5. การศึกษาแม่และเด็ก
6. กิจกรรมองค์กรเยาวชน
7. การศึกษาผู้ใหญ่
8. การศึกษาชุมชนหรือพัฒนาชุมชน
9. การศึกษาจัดพิเศษและการศึกษาต่อเนื่อง
10. การศึกษาสตรี
11. ไม่เกี่ยวกับระดับใดโดยเฉพาะ
12. อื่นๆ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

วิชาที่เกี่ยวข้องกับข้อความรู้ หมายถึง วิชาที่เกี่ยวข้องกับสาระที่งานวิจัยนั้นศึกษา

(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

แหล่งของข้อมูล หมายถึง ประชากรที่มหัพัตใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. นักเรียน นิสิต นักศึกษา
2. ครู อาจารย์
3. ผู้บริหาร
4. ศึกษานิเทศก์
5. ผู้ปกครอง
6. นักการศึกษา
7. นักวิจัย
8. พยาบาลและผู้ป่วย

9. เอกสาร ได้แก่ หลักสูตร แบบเรียน รายงานการวิจัย และอื่น ๆ

10. อื่น ๆ

หน่วยงานของประชากรที่ศึกษา แบ่งออกเป็น

สังกัด หมายถึง สังกัดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

พื้นที่ที่ศึกษา หมายถึง จังหวัดที่ประชากรในการวิจัยนั้นอาศัยอยู่ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

ประเภทของข้อมูล หมายถึง ลักษณะของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย แบ่งเป็น

1. ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นทั่วไป
2. ข้อมูลในลักษณะการประเมินสภาพหรือพฤติกรรมตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง
3. ข้อมูลในลักษณะผลการประเมินสภาพหรือพฤติกรรมโดยผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัย
4. ข้อมูลสภาพจริงหรือพฤติกรรมจริง
5. ข้อมูลที่ได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์

ประเภทของการวิจัย หมายถึง การแบ่งงานวิจัยออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยยึดเอาวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยนั้นเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง แบ่งเป็น

1. การวิจัยบริสุทธิ์
2. การวิจัยประยุกต์
3. การวิจัยประดิษฐ์
4. การวิจัยเชิงประเมิน (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

ประเภทของระเบียบวิธีวิจัย หมายถึง วิธีการวิจัยที่ใช้ แบ่งเป็น

1. วิธีวิจัยเชิงประวัติศาสตร์
2. การศึกษาเฉพาะกรณี
3. วิธีวิจัยเชิงบรรยาย
 - 3.1 วิจัยเชิงสำรวจ
 - 3.2 วิจัยเอกสาร
 - 3.3 วิจัยสนาม
4. วิธีวิจัยกึ่งทดลอง/เชิงทดลอง
(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล หมายถึง ชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมาศึกษาวิจัย ไม่รวมวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลนั้น ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจรายการ แบบวิเคราะห์งานหรือเอกสาร แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบ/แบบทดสอบ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ มาตรฐานทัศนคติ เครื่องมือวัดทางกายภาพ เครื่องมืออื่นๆ
(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

กาลของข้อความรู้ หมายถึง ข้อความรู้ที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อความรู้ในช่วงเวลาใด ในขณะที่ทำการวิจัย แบ่งเป็น

1. อดีต
2. ปัจจุบัน
3. อนาคต
4. อดีตและปัจจุบัน
5. ปัจจุบันและอนาคต
6. อดีต ปัจจุบันและอนาคต (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก.)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบลักษณะของข้อความรู้ บริบทของข้อความรู้ และวิธีการศึกษาข้อความรู้ของวิทยานิพนธ์ทางการศึกษาของนิสิตมหามบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงปีการศึกษา 2525-2528
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคณะครุศาสตร์ ในการใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อวางแผนพัฒนางานวิจัยทางการศึกษา และเป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป
3. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา